
РІЧНИЙ РОБОЧИЙ ПЛАН ПРОЕКТУ: 2012-2013

ОСВІТА СУДДІВ – ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

---

1 квітня 2012 р. – 31 березня 2013 р.

Подано виконавцем з боку Канади (Національним суддівським інститутом): 14 вересня 2012 року

Перше подання: 15 вересня 2012 року

Поточне подання: 7 грудня 2012 року

ЗМІСТ

ПЕРЕДУМОВИ ТА ОЗНАЙОМЛЕННЯ.....	3
Підхід до адміністрування та менеджменту проекту	5
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ	6
Ключові елементи та очікувані результати для всіх груп заходів для кожного кварталу фінансового року	7
БЕЗПОСЕРЕДНІЙ РЕЗУЛЬТАТ №1: Зміцнення організаційного потенціалу ВККСУ та НШСУ для підтримки розробки та виконання програм професійної підготовки на основі навичок, з урахуванням гендерного та соціального контексту та зв'язку з бізнесом для кандидатів на посаду судді та чинних суддів, ЯК ПРИЗНАЧЕНИХ НА 5-РІЧНИЙ ТЕРМІН, ТАК І ОБРАНИХ БЕЗСТРОКОВО	7
БЕЗПОСЕРЕДНІЙ РЕЗУЛЬТАТ №2: Розширення можливостей НШСУ з розробки та виконання програм професійної підготовки на основі навичок, з урахуванням гендерного та соціального контексту та зв'язку з бізнесом для кандидатів на посаду судді, СУДДІВ, ПРИЗНАЧЕНИХ НА 5-РІЧНИЙ ТЕРМІН ТА ОБРАНИХ БЕЗСТРОКОВО	14
БЕЗПОСЕРЕДНІЙ РЕЗУЛЬТАТ №3: Розширення можливостей пілотних судів проекту в Івано-Франківській та Одеській області в контексті розгляду господарських справ через використання механізмів досудового врегулювання.....	21
ПІДСУМКИ ІНІЦІАТИВ У СФЕРІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ НА ЦЕЙ ФІНАНСОВИЙ РІК	24
КЕРУВАННЯ ПРОЕКТОМ	26
СТРУКТУРА РОБІТ ПРОЕКТУ НА ФІНАНСОВИЙ РІК 2012-2013	26
Додаток А: План заходів (діаграма Ганта) для фінансового року 2012-2013	29

ПЕРЕДУМОВИ ТА ОЗНАЙОМЛЕННЯ

П'ятирічний проект "Освіта суддів – для економічного розвитку" (JEEG) охоплює як пріоритетні для Канадської агенції з міжнародного розвитку (CIDA) аспекти розвитку економіки, так і загальні теми державного управління, утвердження верховенства права та гендерної рівності. Метою програми Канадської агенції з міжнародного розвитку в Україні є розвиток економічних можливостей громадян у контексті зміцнення демократії. Канадська агенція з міжнародного розвитку забезпечує підтримку для реалізації цієї мети шляхом підсилення компетенції державних установ, які дотримуються принципів верховенства права та відповідальності. Проект "Освіта суддів – для економічного розвитку" має на меті забезпечити сприятливі умови для розвитку економіки шляхом підвищення рівня компетентності судових органів у різних аспектах господарських спорів. Компетентна, ефективна і справедлива судова система є визначальною складовою дієвої демократії, тож підтримка розвитку такої системи з боку Канади сприяє просуванню України на шляху до утвердження вільного, демократичного та заможного суспільства.

Розширений План реалізації проекту, цей річний робочий план та іншу документацію проекту було розроблено за співпраці між НСІ, Офісом Уповноваженого з федеральних судових справ Канади, ВККСУ та НШСУ з метою вирішення першочергових завдань і забезпечення стратегічного підходу з орієнтацією на довготривалі результати. Для доопрацювання робочого плану та Плану реалізації проекту, зокрема, було вжито таких заходів: (1) підготовка НСІ робочого положення для початкового візиту в Україну; (2) проведення трижневого початкового етапу (травень 2012 р.) для формулювання чіткого бачення проекту і пошуку консенсусу між учасниками проекту щодо першочергових та середньострокових ініціатив, а також ресурсів і методів, необхідних для досягнення цих результатів; (3) розгляд потреб, пов'язаних із реалізацією проекту в Україні (персонал, офіс, банківські рахунки тощо); (4) знайомство з актуальною соціально-економічною ситуацією, проблемами реформування судової системи та сферою суддівської освіти в Україні; (5) започаткування обговорення стратегії підтримки довготривалих результатів проекту та збір інших аналітичних та оцінювальних відомостей, необхідних для початку реалізації проекту.

У робочому плані описується методика та сфери діяльності в рамках проекту впродовж фінансового року 2012-2013, першого року реалізації проекту після його запуску в квітні 2012 р.¹ Напрямки діяльності та заходи для досягнення кожного з

---

¹ В основному робочі плани щорічно затверджуватимуться Керівним комітетом проекту, який здійснює загальний контроль над реалізацією проекту, зокрема стежить за відповідністю робочих планів початковим цілям і завданням Плану реалізації проекту. Цей робочий план

поставлених завдань проекту буде викладено в цьому та наступному річному робочому плані відповідно до очікуваних результатів, визначених Планом реалізації проекту, який охоплює весь термін проекту. Канадська та українська сторони² реалізують два початкові візити (перший у травні 2012 р. – НСІ в координації з Офісом Уповноваженого з федеральних судових справ), а також додатковий технічний візит в Україні в останньому кварталі фінансового року та технічні візити в Канаді – один, організований НСІ, та один, організований Офісом Уповноваженого з федеральних судових справ. Попередньо визначено такі напрямки роботи на найближчий час: дослідження, консультації та налагодження системи співпраці відповідно до контексту судових систем обох країн.³ Задля цього партнери проекту обмінюватимуться досвідом та підходами щодо підсилення відповідної інституційної бази, а також процедур, методики викладання та інформаційного наповнення післядипломної суддівської освіти (компоненти 1 і 2 відповідно, які реалізовуватимуться НСІ), а також механізмами оптимізації судових процедур в українських судах (компонент 3, який реалізовуватиметься Офісом Уповноваженого з федеральних судових справ). Протягом цього фінансового року в рамках проекту заплановано, набравши персонал, розпочати роботу місцевого офісу; ознайомити основних представників НШСУ та ВККСУ, зокрема високопоставлених суддів – членів ВККСУ, з канадськими моделями та методами суддівської освіти, процедурами підсилення інституційної бази та спеціалізованими суддівськими та судовими механізмами; відібрати чотирьох стажерів для підготовки впродовж цього фінансового року до спостережної практики у НСІ в наступному фінансовому році; та погодити попередні сфери підтримки в контексті інституційної реформи, зокрема, визначити сфери для інституційних досліджень та збору даних, сформувати на базі НШСУ дві опорні групи суддів-викладачів сумарною чисельністю 20-30 осіб та визначити тематику для розробки навчальних курсів цими групами⁴, а також недоліки та потенційні способи налагодження механізмів судового врегулювання у вибраних пілотних судах.

буде розглянуто Керівним комітетом проекту у дистанційному режимі, після чого він знов обговорюватиметься разом із робочим планом на наступний рік на наступному засіданні комітету в кінці цього фінансового року (січень 2013 р.).

² Партнерами проекту з української сторони є Вища кваліфікаційна комісія суддів України (ВККСУ) та Національна школа суддів України (НШСУ). Крім того, певна додаткова підтримка надаватиметься суддям, які слухають господарські спори, та вибраним пілотним судам.

³ Як буде зазначено в Плані реалізації проекту, із моменту останньої роботи канадської сторони в Україні в рамках Канадсько-українського проекту з суддівської співпраці, а саме від 2010 року, у політичній сфері країни відбулося багато важливих та різнопланових змін, і з огляду на це до реалізації проекту буде застосовано інший підхід.

⁴ Опис циклів, курсів та модулів, визначених проектом JEЕG, можна прочитати в Плані реалізації проекту. У ході цього першого циклу кожна група розроблятиме навчальний курс для впровадження в загальну програму НШСУ та інший курс на ту ж тематику для дистанційного навчання.

ПІДХІД ДО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ ПРОЕКТУ

У рамках проекту для партнерів було визначено кілька сфер відповідальності відповідно до взятих зобов'язань та домовленостей. Виконавцем проекту з боку Канади є Національний суддівський інститут. Саме ця організація звітуватиме перед Канадською агенцією з міжнародного розвитку щодо впровадження проекту загалом, відповідатиме за реалізацію відповідних заходів і їх наслідки та повідомлятиме про досягнення безпосередніх та проміжних результатів проекту. НСІ відповідає за співпрацю з Офісом Уповноваженого з федеральних судових справ у контексті призначення, адміністрування та менеджменту ресурсів, наданих канадською та українською сторонами, зокрема послуг експертів, технічної підтримки та навчальних матеріалів.

У свою чергу Офіс Уповноваженого з федеральних судових справ працюватиме над реалізацією Результату №3 проекту і повідомлятиме НСІ про поточні досягнення та загальні результати. Фінансова звітність щодо реалізації Результату №3 проекту подаватиметься Офісом Уповноваженого з федеральних судових справ безпосередньо в Канадську агенцію з міжнародного розвитку. Крім того, Офіс Уповноваженого з федеральних судових справ відіграватиме активну роль у менеджменті та впровадженні проекту, діючи як член канадської експертної комісії. Офіс Уповноваженого з федеральних судових справ також взаємодіятиме з основними учасниками та партнерами проекту з української сторони через місцевий офіс, організований НСІ. Поряд із розумінням з боку обох сторін того, що загальна відповідальність за виконання проекту та офіційне представництво перед усіма учасниками проекту лежить на НСІ, Офіс Уповноваженого з федеральних судових справ відповідатиме за виконання заходів в рамках реалізації Результату №3.⁵

У ході реалізації проекту в Україні проект сприятиме активній участі української сторони в запланованих заходах проекту та реалізації його результатів на місцевому рівні, делегуючи лідерство та обов'язки представникам керівного складу ВККСУ та НШСУ, зокрема залучаючи їх до розробки робочих планів, вибору сфер діяльності, вивчення та реформування, а також впровадження ініціатив. Формування робочого положення, призначення керівника проекту та координатора проекту, а також відкриття місцевого офісу буде здійснено після реєстрації проекту в Міністерстві економіки України; це забезпечить тісну взаємодію проекту з місцевими партнерами, зацікавленими сторонами, а також місцевими та міжнародними виконавчими організаціями. Неухильне дотримання Канадською агенцією з міжнародного розвитку принципів гендерної рівності також буде відображено на всіх етапах проекту; партнери проекту продовжують обмінюватися

---

⁵ Список розподілу завдань між НСІ та Офісом Уповноваженого з федеральних судових справ викладено в Додатку Е Плану реалізації проекту.

досвідом та міркуваннями щодо особливостей цього процесу в Україні, але загальної згоди щодо цього важливого зобов'язання досягнуто.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ

Нижче викладено бачення, очікувані результати та методику реалізації проекту. Відповідні заходи впроваджуватимуться протягом цього фінансового року на основі загального Плану реалізації проекту та згідно з першим робочим планом. Як зазначалося вище, ці документи було розроблено за співпраці між НСІ, Офісом Уповноваженого з федеральних судових справ, ВККСУ та НШСУ.

Серед учасників робочої групи буде розповсюджено короткі підсумкові звіти про травневий візит 2012 р., а також буде проведено зустрічі та консультації з представниками НСІ та суддями для напрацювання висновків і рекомендацій. Сторони продовжать діалог щодо невирішених питань, обмінюються додатковими запитаннями та документацією. Суддя Розенберг та пан Чіассон здійснять візит в Україну 1-7 липня, щоб погодити з українськими партнерами стратегію впровадження проекту і зібрати детальні дані для подальшого планування. Канадські представники також відвідають Львів – регіональне відділення НШСУ, та приміщення у м. Шкло. До серпня 2012 р. представниками НСІ за участі Офісу Уповноваженого з федеральних судових справ буде розроблено проект плану реалізації проекту (та цей робочий план). Ці документи разом з іншою документацією (планом реалізації проекту, схемою оцінки результатів та логічною моделлю) буде подано на розгляд українській стороні з метою отримання відгуків. Робочий план подано 14 вересня 2012 р. після розгляду відгуків обох установ-партнерів – НШСУ і ВККСУ. Цю версію відредаговано на основі рекомендацій та зауважень Канадської агенції з міжнародного розвитку і подано 15 листопада.

Протягом цього фінансового року розглядатимуться важливі питання, пов'язані з реалізацією кожного з трьох компонентів і призначені сприяти обміну поточними відомостями, практичними моделями, завданнями та баченнями між установами-партнерами, відповідними зацікавленими сторонами та виконавчими організаціями з метою визначення сфер, які потребують вивчення, підтримки та рекомендацій щодо подальших дій. Сфери співпраці та важливі теми⁶, які, за можливості, враховуватимуть гендерний аспект, буде спільно визначено та погоджено, а відповідні завдання будуть визначатися в ході реалізації проекту. Заходи проекту, пов'язані з популяризацією та впровадженням принципів гендерної рівності, здійснюватимуться за підтримки позаштатного місцевого радника з гендерних

---

⁶ Йдеться про підготовку суддів, стратегічне планування, комп'ютерні та дистанційні програми підготовки суддів, планування та розробку навчальних планів і курсів, теми гендерної рівності в рамках судової системи, та механізми, пов'язані з досудовим врегулюванням у пілотних судах.

питань та інших консультантів з Канади та України, які працюватимуть на періодичній основі згідно з Планом реалізації проекту.

КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДЛЯ ВСІХ ГРУП ЗАХОДІВ ДЛЯ КОЖНОГО КВАРТАЛУ ФІНАНСОВОГО РОКУ

Як зазначалося вище, цільова технічна підтримка, тренінги та освітні програми забезпечуватимуться канадською стороною в межах трьох описаних нижче компонентів. Загалом результати і наслідки проекту будуть спільно визначатися, коригуватися і погоджуватися НСІ та канадськими і українськими партнерами проекту в ході його початкового етапу. Визначено такі кінцеві та проміжні результати проекту:

Очікуваний кінцевий результат: підвищення рівня ефективності роботи судів та об'єктивності розгляду господарських спорів між українськими компаніями, що у свою чергу сприятиме покращенню середовища для ведення бізнесу в Україні.

Очікувані проміжні результати:

- 1) Вдосконалення роботи Національної школи суддів України (НШСУ) та ВККСУ в контексті її відповідальності за питання підготовки суддів; та
- 2) Впровадження методів професійної підготовки на основі навичок, з урахуванням гендерного та соціального контексту⁷ та зв'язку з бізнесом у навчальні плани НШСУ та ВККСУ.

У наступному розділі викладено описовий перелік основних заходів, запланованих на цей фінансовий рік для досягнення цих результатів. Заходи підсумовано в таблиці WBS, а їх розклад подано в діаграмі Ганта на 2012-2013 фінансовий рік. Ці ініціативи та заходи було відкориговано партнерами проекту одразу після його початку, ще до завершення розробки цього робочого плану.

БЕЗПОСЕРЕДНІЙ РЕЗУЛЬТАТ №1: ЗМІЦНЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВККСУ ТА НШСУ ДЛЯ ПІДТРИМКИ РОЗРОБКИ ТА

---

⁷ Як зазначено в Плані реалізації проекту, урахування соціального контексту є одним із «трьох китів» суддівської освіти НСІ, поряд із суддівськими навичками та теоретичними знаннями. Цей аспект навчання розроблявся та коригувався протягом багатьох років у рамках канадських освітніх програм у відповідь на потребу суддів враховувати соціальні обставини при веденні процесу та винесення рішення. Серед багатьох складових цей аспект включає також питання гендерної рівності. Для реалізації мети проекту та підтримки стратегічного зосередження на факторі гендерної рівності як його складової частини фактор урахування соціального контексту на основі принципів гендерної рівності буде належним чином інтегровано в заходи проекту. Тому для підтримки зосередження на факторі гендерної рівності ця тематика залишатиметься ключовою при визначенні, розробці та впровадженні заходів проекту. Також у рамках цієї тематики та для її підтримки розглядатимуться деякі інші сфери соціального контексту.

**ВИКОНАННЯ ПРОГРАМ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ НА ОСНОВІ
НАВИЧОК, З УРАХУВАННЯМ ГЕНДЕРНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО
КОНТЕКСТУ ТА ЗВ'ЯЗКУ З БІЗНЕСОМ ДЛЯ КАНДИДАТІВ НА
ПОСАДУ СУДДІ ТА ЧИННИХ СУДДІВ, ЯК ПРИЗНАЧЕНИХ НА 5-
РІЧНИЙ ТЕРМІН, ТАК І ОБРАНИХ БЕЗСТРОКОВО**

Компонент 1 підсилює інституційні можливості та структуру НШСУ та ВККСУ⁸ задля підтримки ефективних навчальних процесів та результатів у сфері професійної підготовки суддів шляхом вдосконалення навичок організаційного розвитку, стратегічного та бізнес-планування, технічного управління, лідерства та оцінювання ефективності систем менеджменту та освітніх послуг, що дасть змогу привести місцеві навчальні схеми та процедури у відповідність до передових практик. Упродовж першого фінансового року проекту НСІ сприятиме можливостям щодо дослідження, розгляду та рекомендації сфер для впровадження принципів гендерної рівності в рамках інституційних правил та процедур НШСУ з метою популяризації та інтеграції принципів гендерної рівності на рівні організації.

110 **Аналіз і рекомендації щодо вдосконалення інституційних і технічних можливостей НШСУ та ВККСУ в контексті її відповідальності за питання суддівської освіти**

WBS 1101 Початковий візит в Україну (1 кв., Київ, Івано-Франківськ, Одеса)

Початкова місія у травні 2012 р. мала на меті дати можливість канадським експертам краще зрозуміти проблеми, з якими стикаються українські партнери – ВККСУ та НШСУ. Початкові візити забезпечать основу для обговорення інституційно-структурних проблем та труднощів, із якими стикається НШСУ у сфері підготовки суддів. Місія також забезпечить передумови для початку обговорення проблем гендерної рівності в інституційному контексті.

Місія у травні 2012 р. реалізовуватиметься таким чином:

- а) Тиждень 1 – представники канадської сторони (п. Дональд Чіассон, директор з юридичних та освітніх питань міжнародного співробітництва НСІ, та п. Діана Симкович, керівник проекту) проведуть попередні зустрічі з метою обговорення деталей проекту з українською партнерами,

---

⁸ Інституційна підтримка ВККСУ буде меншою у порівнянні з підтримкою, що надаватиметься НШСУ, повноваження якої цілком зосереджені на суддівській освіті.

а також із відповідними учасниками проекту – представниками юридичної та судової галузей України.⁹

- b) Тиждень 2 – канадська група (до групи приєднуються суддя Марк Розенберг, який співпрацює з НСІ, і Джордж Томсон, старший директор НСІ з міжнародного співробітництва) зустрінеться з партнерами по проекту, щоб обговорити висновки канадської сторони та уточнити загальні завдання, результати, напрямки діяльності та залучені до проекту ресурси.
- c) Тиждень 3 – Діана Симкович приєднається до команди представників Канадського Офісу Уповноваженого з федеральних судових справ, до якої входять суддя Тед Зажечни, Суд королівської лави у Саскачевані, суддя Дональд П. Брик, Суд королівської лави у Манітобі, п. Олег Шаков, директор міжнародних програм Офісу Уповноваженого, та п. Наталія Городецькі, старший керівник проектів Офісу Уповноваженого.

WBS1102a Другий візит в Україну (2 кв., Київ, Львів) Наступна після травневої місія в липні 2012 р. матиме на меті допомогти канадським експертам (Дональд Чіассон, директор з юридичних та освітніх питань міжнародного співробітництва НСІ та суддя Марк Розенберг, який співпрацює з НСІ) краще зрозуміти проблеми, із якими стикаються українські партнери – ВККСУ та НШСУ. Цей другий візит дасть змогу НСІ представити українським партнерам канадську модель суддівської освіти та поділитися своїм успішним досвідом для залучення суддів до системи розробки та реалізації суддівської професійної підготовки під патронатом НШСУ. НСІ продовжить обговорення щодо інституційно-структурних проблем і труднощів, із якими стикається НШСУ у сфері професійної підготовки суддів, а також відвідає Львівське регіональне відділення НШСУ. Місія також забезпечить можливість продовження обговорення проблем гендерної рівності в інституційному контексті.

WBS1102b Участь у конференції ВККСУ (3 кв., Київ) Візит у жовтні 2012 р. дасть можливість відвідати конференцію ВККСУ з питань суддівської дисципліни та допоможе канадським експертам (суддя Девід Уейк та суддя Адель Кент, співпрацює з НСІ) ближче ознайомитися з навчальними потребами суддів в Україні. Це буде унікальною можливістю зустрітися з партнерами та іншими донорами, які працюють у правовій та судовій сферах.

---

⁹ Представники канадської сторони планують зустрітися з керівним персоналом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ВККСУ) та Національної школи суддів України (НШСУ) (установами-партнерами проекту), представниками проектів USAID "Доступ до правосуддя та правової обізнаності" та "Справедливе правосуддя", керівниками органів судової влади, судьями судів різних рівнів та експертами з незалежних організацій, що працюють у сфері судочинства.

WBS 1103 Програма технічного обміну досвідом у Канаді (кв. 3, Ніагара-он-зе-Лейк, Оттава)

У період з 18 по 30 листопада 2012 р. делегація з 12 посадових осіб вищого рангу – 7 із ВККСУ, у тому числі 3 суддів – членів ВККСУ (серед них – Голова ВККСУ, суддя Верховного Суду України), а також заступник Голови Верховного Суду України і 5 представників керівного складу НШСУ (керівники відділів та проректори) – відвідають організований НСІ семінар із підготовки суддів для ознайомлення з тематикою освітніх програм для новопризначених суддів та практичними підходами до професійної підготовки суддів. У другий тиждень візиту п. Чіассон, п. Симкович, а також керівний персонал та судді, які співпрацюють із НСІ (зокрема судді Браян Леннокс, Адель Кент та Марк Розенберг, п. Джордж Томсон та п. Брендя Каппер) ознайомлять делегацію з передовим досвідом у сфері інституційного управління суддівською освітою, зокрема зі сферою повноважень, принципами, функціями та діяльністю Канадської суддівської ради, Наглядової ради НСІ, комітету вищого керівництва НСІ та відділу освіти НСІ. Також делегацію ознайомлять з роботою операційного відділу та відділу кадрів НСІ, джерелами фінансування Інституту тощо. (Докладніше див. пункт WBS 1201). Учасникам делегації буде продемонстровано підхід НСІ до практичної підготовки суддів та вдосконалення їх вміння реагувати на аспекти гендерної рівності та соціального контексту, а також те, як концепція гендерної рівності в канадській судовій системі застосовувалася раніше та реалізується зараз відповідно до сучасних нововведень.

WBS 1104 Співпраця з USAID (2-4 кв., Київ)

Буде заплановано та проведено щоквартальні засідання USAID-JEEG з метою обміну відповідною проектною документацією та інформацією, розгляду залучення кандидатів у судді, перебігу проекту, заходів стратегічного планування та інших поточних проблем щодо координації та реалізації проектів.

120 Технічна допомога з питань інституційного підсилення професійної підготовки суддів з урахуванням гендерних аспектів

WBS 1201 Цільова технічна підтримка з питань інституційних систем суддівської освіти в Канаді, її процедур та практик (листопад 2012 р., Оттава)

Заходи триватимуть кілька днів і дадуть можливість українській делегації (відомості щодо учасників з канадської та української сторін викладено в пункті WBS 1103 вище) провести обговорення та обмінятися ідеями щодо тем, важливих для інституційного розвитку, ознайомитися з інституційними системами суддівської освіти в Канаді, їх процедурами та практиками. У ході

цього візиту розглядатимуться такі теми: керування (визначення поняття «керування», передовий досвід роботи керівних рад, зокрема щодо формування, функцій, організаційної звітності, операційного та стратегічного планування); організаційна структура, повноваження та обов'язки (огляд організаційної структури та функцій відділів; огляд функцій вищого керівництва, повноваження та обов'язки керівників відділів та старших радників); менеджмент (передовий досвід операційного та стратегічного планування, набору персоналу, фінансового менеджменту, планування комунікацій та послідовності передачі посад, механізмів та засобів залучення суддів до розробки навчальних планів та курсів). Механізми гарантії врахування потреб чоловіків та жінок, як на робочому місці, так і поза ним, зокрема правил щодо відпусток і лікарняних, реагування на переслідування та дискримінацію, обговорюватимуться в контексті інституційної підтримки принципів гендерної рівності з боку НСІ. Серед цієї широкої низки тем буде вибрано першу тему для інституційної допомоги та підтримки в рамках проекту.

WBS 1202 Семінар на тему інституційного розвитку суддівської освіти (січень-лютий 2013 р., Київ)

В останньому кварталі фінансового року пан Томсон, член викладацького колективу НСІ, який очолює напрямок сприяння інституційному управлінню в рамках проекту JEEG, проведе для персоналу ВККСУ та НШСУ, а також суддів, що співпрацюють із цими установами, комплексний семінар щодо актуальних потреб інституційного розвитку, який зокрема торкатиметься тематики створення керівних рад, консультативних комітетів, підбору керівних кадрів, а також можливостей розширення штату НШСУ.

П. Томсон, п. Чіассон та п. Симкович допомагатимуть в обговоренні планів проекту стосовно підтримки інституційного розвитку. Після визначення сфер для реформування партнери спільно погодять плани і терміни розвитку та впровадження основних інституційних компонентів.

WBS 1210 Підготовка до участі в програмі спостережного стажування(курси англійської мови) (4 кв., Україна)

У рамках підготовки до програми спостережного стажування, яку буде проведено у 2013-2014 фінансовому році, для участі в ній буде відібрано двох представників керівного складу НШСУ та ВККСУ, чії повноваження найбільше збігатимуться з повноваженнями вищих посадових осіб НСІ. Враховуючи фактор знання мови, для участі в програмі стажування в першу чергу розглядатимуться кандидатури голови науково-методичного відділу ВККСУ та одного з голів відділу науково-методичних досліджень НШСУ, які вже володіють англійською мовою на певному рівні. Після фінального відбору

кандидати, які потребуватимуть удосконалення мовних навичок, пройдуть короткий інтенсивний курс з англійської мови в Україні (курс заплановано лише для цієї групи стажерів, яка перебуватиме в Канаді триваліший час у рамках проекту). Також учасникам буде надано іншу підготовчу інформацію, зокрема орієнтування щодо НСІ, перебування в Оттаві та самої програми стажування.

У наступному фінансовому році програма стажування пройде на базі НСІ в Оттаві. Стажери почергово спостерігатимуть за роботою директора з наукових питань, директора з освітніх питань та старшого експерта.

WBS 1223 Співпраця з зацікавленими сторонами, які не є партнерами проекту, зокрема організаціями, що мають відношення до гендерних питань **(4 кв., Київ)**

Під час програми технічного обміну, що проходитиме в Києві у січні-лютому, група експертів НСІ (судді Розенберг та Адель Кент, п. Чіассон, п. Симкович та п. Каппер) обмінюються досвідом, думками та відомостями щодо проекту з зацікавленими сторонами, які не є партнерами проекту, зокрема, імовірно, з Українською асоціацією жінок-адвокатів та/або з Українським жіночим фондом. Це буде продовженням обговорень з учасниками – представниками різних галузей, які відбувалися на початковому етапі проекту.

130 **Впровадження механізмів дистанційного навчання в центральному та регіональних офісах НШСУ**

Обговорення впродовж початкового етапу проекту (WBS 1101, 1102a та 1102b) і подальші програми технічного обміну, які передбачатимуть знайомство з канадськими підходами до дистанційного навчання, дадуть можливість партнерам визначити потенційність і методи впровадження програми дистанційного навчання в НШСУ за час проекту. Враховуючи цей аспект, партнери розглянуть можливість об'єднання зусиль Львівського та Одеського регіональних відділень НШСУ в контексті реалізації проекту, а також економічно вигідну можливість використання наявних приміщень поблизу Львова для проведення навчальних курсів для великої кількості приїжджих учасників.¹⁰

WBS 1310 Знайомство з канадськими інституційними моделями та методичними схемами щодо дистанційного професійного навчання **(листопад 2012 р., Оттава)**

Протягом запланованого візиту делегації українських суддів та представників НШСУ та ВККСУ (див. пункт WBS 1103) буде представлено канадські

---

¹⁰ Можливість довготривалого використання приміщень у місті Шкло поблизу Львова, які належать Державній судовій адміністрації України, буде розглянуто, оцінено, і в разі включення цього об'єкту в проект, погоджено обома українськими партнерами.

інституційні схеми та методикау дистанційного післядипломного навчання. Презентації та заходи щодо попередніх та сучасних моделей дистанційного навчання в НСІ вестимуть п. Томсон, старший директор НСІ з питань міжнародного співробітництва, та п. Стефан Емар-Шабо, директор з освітніх питань НСІ. Обговорення щодо інших моделей та методик дистанційної професійної освіти проводитиметься за участі п. Патріка Ліонса, директора відділу технічних засобів навчання Центру освітнього розвитку Карлтонського університету. Крім того, буде проведено презентацію щодо організації бази даних, систематизації та можливостей використання даних в НСІ. Делегати разом із учасниками команди проекту (п. Чіассоном та п. Симкович) розпочнуть планування обговорень щодо вибору регіонів для реалізації цієї ініціативи.

140 Інституційні дослідження та аналітична підтримка

Частково з метою гарантування ретельного підбору партнерами проекту областей для надання підтримки в сфері інституційного розвитку і частково для розширення інституційного потенціалу для збору, оцінювання та застосування відповідних дослідницьких даних у рамках процедур та систем, впроваджуваних установами-партнерами, – проект сприятиме поточним дослідженням, консультаціям та аналізу на тему інституційного розвитку загалом і, зокрема, на тему дотримання та застосування принципів гендерної рівності в рамках ініціатив, спрямованих на підсилення інституційних структур. Експерт із питань гендерної рівності, призначений НШСУ, разом з іншими консультантами з гендерних питань визначить, проаналізує та запропонує області для впровадження принципів гендерної рівності в контексті планів інституційного розвитку.

WBS 1420 Врахування інформаційних прогалин та погодження областей для збору даних, пов'язаних з ініціативами інституційного розвитку (січень-лютий, 2013, Київ)

Після семінару на тему інституційного розвитку (див. пункт WBS 1202) сторони спільно обговорять у Києві наявні прогалини в інформації та даних (зокрема гендерної статистики), доступних для установ-партнерів. Брак інформації перешкоджає чіткому оцінюванню та моніторингу інституційних потреб та може завадити впровадженню та підтримці ефективних систем та механізмів щодо врахування гендерних аспектів. П. Томсон, п. Чіассон та п. Симкович вестимуть діалог із керівним персоналом ВККСУ та НШСУ щодо погодження областей для збору даних і, зокрема, даних, що стосуються концепції гендерної рівності.

**БЕЗПОСЕРЕДНИЙ РЕЗУЛЬТАТ №2: РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ
НШСУ З РОЗРОБКИ ТА ВИКОНАННЯ ПРОГРАМ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ НА ОСНОВІ НАВИЧОК, З УРАХУВАННЯМ ГЕНДЕРНОГО ТА
СОЦІАЛЬНОГО КОНТЕКСТУ ТА ЗВ'ЯЗКУ З БІЗНЕСОМ ДЛЯ КАНДИДАТІВ
НА ПОСАДУ СУДДІ, СУДДІВ, ПРИЗНАЧЕНИХ НА 5-РІЧНИЙ ТЕРМІН ТА
ОБРАНИХ БЕЗСТРОКОВО**

Компонент 2 має на меті розширити можливості НШСУ для підтримки розробки та виконання програм професійної підготовки на основі навичок, з урахуванням гендерного та соціального контексту та зв'язку з бізнесом для кандидатів на посаду судді, суддів, призначених на 5-річний термін, та суддів, обраних безстроково, які представляють господарські суди, адміністративні суди та суди загальної юрисдикції, оскільки саме ці суди розглядають бізнесові спори. Проект дасть змогу викладачам, працівникам НШСУ та суддям, залученим до викладання, розробляти навчальні плани та курси на основі передового досвіду, проводити тренінги для невеликих груп, моделювати фактичні ситуації для навчальних потреб, записувати відео, використовувати інші навчальні засоби та загалом послуговуватися різноманітними методиками післядипломної освіти. Навчальні плани та курси в рамках проекту будуть розроблятися з орієнтацією на довготривале використання, з урахуванням потенціалу та актуальності предмету, а також можливості реалізації в межах двотижневого терміну в рамках НШСУ¹¹, особливо обов'язкових щорічних двотижневих курсів для суддів, що обираються на 5-річний термін.

За допомогою цих навичок викладачі розроблять практичні інтерактивні навчальні курси для суддів, що представляють господарські суди, адміністративні суди та суди загальної юрисдикції (проект також спрямований на співпрацю з суддями загальних судів, які розглядають цивільні бізнесові спори).¹² Курси можуть бути дещо адаптовані для

---

¹¹ Більшість донорів в Україні пропонують курси, що тривають один або два дні.

¹² Незважаючи на те, що проект у першу чергу орієнтований на суддів, обраних безстроково, партнери погодили, що ці навчання будуть корисними для суддів, обраних на 5-річний термін (призначених не безстроково), а також для кандидатів на посаду судді (20% практичних навчань НШСУ). Можливо курси буде дещо відкориговано, але вони не особливо відрізнятимуться від навчань для суддів, обраних на 5-річний термін. Варто наголосити, що судді, залучені до викладання, мають бути суддями судів першої інстанції, оскільки кандидати в судді розпочинатимуть свою професійну кар'єру саме із цього рівня судочинства і всі судді, обрані на 5-річний термін, упродовж перших років роботи працюють саме в судах першої інстанції.

кандидатів на посаду судді¹³ і суддів, нещодавно призначених на 5-річний термін, які ще до цього часу не проходили спеціалізованої підготовки.

Проект забезпечить можливості для обміну та напрацювання рекомендацій щодо інтеграції принципів гендерної рівності та соціального контексту в рамках оптимізації викладацького потенціалу, систем та процедур розробки і впровадження програм суддівської освіти (зокрема шляхом розширення викладацького складу та підготовки викладачів); а також рекомендацій щодо фактичних навчальних матеріалів для суддів, що проходять професійну підготовку в НШСУ. У рамках проекту буде докладено максимум зусиль для забезпечення інтеграції принципів гендерної рівності та соціального контексту при розробці нових навчальних курсів протягом першого фінансового року проекту.

210 **Підготовка навчальної програми з розвитку професійних навичок суддів та загальних, цивільних, адміністративних і господарських питань; розробка навчальних курсів**

У цьому фінансовому році буде започатковано перший цикл української програми обміну досвідом між викладачами за участі групи експертів із НСІ та розробку навчальних курсів основними викладачами за підтримки канадської сторони. Ці заходи стосуватимуться двох вибраних тем, для яких буде розроблено по два курси – для стаціонарної та заочної форми навчання, – загалом 4 курси. Перший цикл (із трьох) підготовки викладачів і розробки навчальних курсів буде продовжено і в другому фінансовому році.

Першою темою для розробки навчальних курсів (які поєднуюватимуться з другою темою відповідно до хронології першого циклу підготовки викладачів та здійснення навчальних розробок) стане тема прав власності, зокрема в контексті земельних питань. Цю тему було вибрано шляхом спільного погодження обома партнерами проекту з огляду на її актуальність для багатьох суддів (спори щодо прав власності розглядаються і цивільними, і господарськими, і адміністративними судами¹⁴) та багатьох сфер бізнесу та економіки. Як постсоціалістична держава Україна пройшла шлях суттєвої трансформації і в контексті переходу до європейських норм цивільного права, перейняла західні схеми реалізації прав власності. Однак на рівні судочинства застосування законів щодо прав власності поки що не стало цілісним та

---

¹³ Зрозуміло, що в рамках проекту ті самі судді не будуть проходити курси двічі – спочатку як кандидати в судді, а потім як судді, обрані на 5-річний термін. Нашою метою в першу чергу є виконання обов'язку перед суддями, що не проходили ніяких навчань, і відповідно розробка навчальних планів з урахуванням потреб кожної із цільових груп.

¹⁴ Це відповідає вибору в якості цільової групи проекту суддів загальних судів, які розглядають цивільні бізнесові спори.

послідовним. З огляду на це, судді потребують вдосконалення теоретичних та практичних навичок у сфері земельного права та прав власності, а також проходження освітньої підготовки щодо тлумачення та застосування відповідних правових норм. У контексті цієї тематики є багато нюансів, пов'язаних із реалізацією принципів гендерної рівності, тому відповідний навчальний курс буде охоплювати і гендерні аспекти.

Другою темою для розробки навчальних курсів буде тлумачення законів в контексті вдосконалення відповідних суддівських навичок. Норми радянської юридичної освіти, які залишилися Україні в спадок, призвели до фактичної відсутності практичних досліджень та розробок відповідних інструкцій у сфері тлумачення систематизованих законодавчих актів, які на сьогоднішній день є основою українського законодавства (судова практика застосовується як допоміжний фактор до законів). Навички тлумачення законів є визначальними у всіх сферах законодавства і вважаються найважливішими в плані реалізації справедливого, зрозумілого та послідовного правосуддя. Студенти юридичних факультетів, юристи та судді не вчаться тлумачити закони, і це без перебільшення можна назвати основним недоліком української системи судочинства. Внаслідок браку комплексних освітніх програм у цій сфері, на відміну від Канади, де діють відповідні моделі та практики, партнери проекту визнають відсутність належної компетенції в українських суддів щодо прийняття чітких та послідовних рішень. Українські партнери висловили бажання зосередитися на практичних, орієнтованих на здобуття навичок елементах тлумачення законів, а не на теорії, хоча стан теоретичної бази українських законів може вимагати певного перегляду перед розробкою навчальних курсів. Використання простої та зрозумілої мови, яке культивувалося в Канаді в останні десятиріччя і стало нормою для канадських судів, а також наголос на логічному, а не інтуїтивному тлумаченні законів (в Україні, власне, часто застосовується інтуїтивний підхід¹⁵), – саме цей досвід бажає перейняти українська сторона. Переваги оптимізації тлумачення законів у першу чергу відчує бізнес, оскільки завдяки цьому судочинство стане більш передбачуваним. Юристи зможуть консультувати своїх бізнес-клієнтів в питаннях правових положень та потенційних результатів розгляду справи, сприяючи таким чином стабільності бізнесу та узгодженості дій.

З огляду на актуальність цих тем для судів різних типів, основні викладачі, зокрема судді всіх цільових судів, зможуть брати участь у розробці та впровадженні навчальних курсів, розширюючи таким чином освітні рамки та сприяючи діалогу між судами різних юрисдикцій в плані реалізації навчальних можливостей.

---

¹⁵ В Україні зараз триває процес розробки та документування логічно орієнтованих правил тлумачення законів.

WBS 2101 Здійснення оцінки навчальних потреб (1-2 кв., Україна)

У процесі початкових візитів протягом першого фінансового року, враховуючи поточні потреби щодо підвищення суддівської кваліфікації та недоліки суддівської освіти, НСІ та представники українських партнерів визначили низку тем для потенційної розробки навчальних курсів, серед яких теми, що вже згадувалися вище, та перелічені далі теми для обміну досвідом між викладачами та навчальних розробок, а саме: юридичні визначення в господарських спорах, питання соціального захисту, процесуальне право, закони про банкрутство, корпоративне право, права інтелектуальної власності, антимонопольне та податкове законодавство.¹⁶ Окрім зазначених сфер господарського права, судді також розвиватимуть загальні навички судочинства, такі як тлумачення законів та використання правових прецедентів для раціоналізації та розширення сфери застосування законів, забезпечення послідовності застосування законів та розв'язання спорів за спрощеною та оперативнішою процедурою. Це сприятиме розв'язанню проблеми накопичення невіршених справ у судах та відсутності уніфікованих моделей прийняття рішень. Група представників НСІ, задіяна у візитах початкового етапу (див. пункт WBS 1101-1102), розгляне ці теми з урахуванням подальшої розробки навчальних курсів та підготовки викладачів.

WBS 2110 Ознайомчий семінар із методики навчання на основі практичних навичок (разом із WBS 1102) (2 кв., 4 кв., Київ)

Окрім заходів, передбачених пунктом WBS 1100, візит в Україну в липні 2012 р. дасть змогу канадським експертам судді Марку Розенбергу та п. Дональду Чіассону ознайомити більш як 25 працівників та викладачів НШСУ із принципами практичної освіти.¹⁷ Учасники цього тренінгу ознайомляться з методами реалізації суддівської освіти в НСІ, такими як безпосередній обмін досвідом між суддями, практичні навчання, навчання з індивідуальним підходом.

---

¹⁶ Ці побажання було висловлено українськими партнерами під час початкового візиту у травні 2012 р.; представники НСІ погодилися, що перелічені сфери є надзвичайно важливими для вивчення, враховуючи труднощі із застосуванням та розумінням законів у контексті цих сфер.

¹⁷ Термін «викладачі» зазвичай використовується для міжнародних проектів і стосується місцевих викладачів винятково в рамках суддівської освіти. У проекті використовується звична для сфери міжнародної технічної підтримки фраза "підготовка викладачів", яка описує один із компонентів підтримки, запланованої для України. Крім того, термін "основний персонал" зазвичай стосується представників галузей, пов'язаних із дослідженням, розробкою, плануванням та проведенням навчальних курсів.

WBS 2111 Безпосередні консультації між партнерами і підготовка до навчання викладачів та розробки навчальних курсів (2-4 кв., Київ)

Початкові візити та подальша програма технічного обміну (див. пункт WBS 1103) дадуть змогу канадським та українським партнерам проводити безпосередні консультації. Далі впродовж цього надважливого першого року проекту консультації продовжаться в дистанційному режимі для визначення та реалізації відповідних погоджень, цілей та методик проекту, зокрема тих, що стосуються підготовки викладачів і розробки ними навчальних курсів (визначальних для стратегії довготривалих результатів) в рамках Циклу 1.

Також у процесі підготовки до розробки навчального курсу на тему прав власності, яка розпочнеться в останньому кварталі цього фінансового року, керівний персонал двох установ-партнерів матиме змогу ознайомитися та обговорити процедури та методики, які застосовуються НСІ для реалізації програм суддівської освіти в Канаді (зокрема, за можливості, з безпосереднім спостереженням за проходженням навчального курсу канадськими суддями), частково задля забезпечення розуміння українськими партнерами важливості застосування ефективних і зрозумілих процедур та заходів при розробці та впровадженні навчальних курсів та допомоги з боку експертів НСІ, що надається НШСУ в цьому контексті.

До кінця грудня НШСУ та ВККСУ визначать учасників основних груп викладачів, які розроблятимуть чотири навчальні курси (за підтримки канадської сторони) в рамках двох тем, вибраних для Циклу 1.¹⁸ Слухачами цих курсів (які стануть "основними викладачами" проекту і впроваджуватимуть навчальні курси, розроблені в рамках проекту) будуть, зокрема, судді загальних судів першої інстанції, а також судді господарських та адміністративних судів. До групи слухачів мають також увійти працівники НШСУ, які виконують функції старшого експерта, керівника проекту, радника з гендерних питань, спеціаліста з технологій дистанційного навчання, а також експерта з питань суддівської освіти, який співпрацює з НШСУ і потенційно буде адаптувати курс для кандидатів на посаду судді. Критерії відбору суддів для участі в курсі: досвід, прагнення вдосконалити кваліфікацію, бажання та можливість брати участь у процесі трансформації освітньої системи.

WBS 2112 Підготовка викладачів та розробка навчальних курсів за участю основних викладачів з української сторони (січень-лютий 2013 р., Київ)

---

¹⁸ Як зазначалося, кожна з двох груп основних викладачів розроблятиме дві версії курсів – для стаціонарної та дистанційної форм навчання (разом чотири курси) – і викладатиме ці курси українським суддям в наступному фінансовому році проекту після їх повного доопрацювання.

Програма технічного обміну в Києві розпочнеться з дводенної програми підготовки викладачів, або, іншими словами, семінару з підготовки викладачів для практичних занять, який вестимуть канадські експерти та попередньо визначені судді, що співпрацюють з НШСУ, викладачі, які брали участь у програмі Канадсько-українського проекту судової співпраці (CUJSP), і, ймовірно, інший персонал та судді, які на даний час співпрацюють з НШСУ і обізнані в методиці практичної освіти. У ході семінару буде також проведено обговорення важливості та підходів до інтеграції принципів гендерної рівності та соціального контексту у плануванні та розробці навчальних курсів. Третій та останній день буде присвячено робочим засіданням, які передбачатимуть попередні обговорення та планування курсів відповідно до визначених тем. Таким чином основні викладачі з української сторони¹⁹, відібрані для розробки навчальних курсів, розпочнуть роботу над створенням курсів за новими моделями.

У двох групах основних викладачів буде задіяно близько 20-30 учасників. Семінар та робочі засідання вестимуть та куруватимуть експерти з боку НСІ: судді Кент та Розенберг та працівники НСІ п. Чіассон, п. Каппер та п. Симкович.

230 Розробка та впровадження принципів гендерної рівності і соціального контексту, а також окремих гендерних модулів у нові курси НШСУ та програми підготовки основних викладачів

Від самого початку проекту принцип гендерної рівності визначається як ключовий елемент усіх ініціатив у рамках проекту. Враховуючи це, буде проведено дослідження та аналіз сфер, яких цей аспект стосується, та відповідна його інтеграція (разом з іншими аспектами соціального контексту) в модулі та підтеми новостворених навчальних курсів, семінари з підготовки викладачів та окремі семінари для основних партнерів та інших посадових осіб судової системи. НСІ сприятиме участі одного або кількох ключових працівників НШСУ в програмі спостереження за реалізацією одного з навчальних курсів НСІ в Канаді з метою демонстрації процедур викладання в

---

¹⁹ Необхідно ще раз підкреслити: "Основні викладачі" – це українські судді та викладачі вищого рангу НШСУ, які курують і безпосередньо розробляють навчальні курси для НШСУ. Основні викладачі візьмуть участь у програмі підготовки викладачів (іншими словами, підвищення кваліфікації), яку проводитиме НСІ з метою забезпечення викладачів комплексними та ефективними засобами як для ведення теоретичних та практичних занять, так і для впровадження принципів гендерної рівності. Основні викладачі здійснюватимуть розробку нових навчальних курсів за підтримки групи експертів з НСІ (п. Чіассона та інших спеціалістів, що співпрацюють з НСІ), а потім викладатимуть їх суддям в рамках звичного навчального процесу. Терміни "експерти" або "технічні експерти" стосуються українських на канадських викладачів, суддів, практикуючих юристів та інших спеціалістів, які здійснюють свій внесок в реалізацію проекту на різних його стадіях, у тому числі забезпечують консультативні послуги з розробки та впровадження навчальних курсів.

НСІ та врахування принципів гендерної рівності у конкретному контексті. Дослідницький відділ НШСУ та експерти з гендерних питань, що працюють в рамках проекту, проведуть дослідження та збиратимуть статистичні відомості для розробки запланованих навчальних курсів.

WBS 2301 Знайомство представників НШСУ з освітніми методиками НСІ, зокрема в контексті трактування принципів гендерної рівності (жовтень-листопад 2012 р., Ванкувер)

Голова науково-дослідницького відділу НШСУ п. Тетяна Фулей ознайомиться з освітніми методиками НСІ, зокрема в контексті трактування принципів гендерної рівності, взявши участь в одній з освітніх програм НСІ (на тему насильства в сім'ї), яка проходить у Ванкувері з 29 жовтня по 2 листопада. Ця програма продемонструє важливість обговорення та врахування складних гендерних та соціальних питань і відповідні методики НСІ, а також забезпечить можливість ближчого знайомства з процедурами та методами викладання в НСІ.

WBS 2310 Збір відомостей, дослідження та аналіз тенденцій і проблематики в контексті гендерних питань; канадський досвід та відповідні освітні потреби НШСУ (1, 2, 4 кв., Україна та Канада)

Експерт із гендерних питань (призначений НШСУ) та, потенційно, інші спеціалісти з питань гендерної рівності та соціального контексту проведуть консультації, дослідження та аналіз тематичних сфер, вибраних для розробки навчальних курсів у рамках Компоненту 2. Проведені дослідження та зібрані відомості щодо рівноправ'я жінок у контексті цих тематик буде застосовано в навчальних курсах. Канадський підхід до збалансування потреб та інтересів чоловіків і жінок у сфері прийняття рішень та питань навичок, пов'язаних із тематикою навчальних курсів, буде також розглянуто з метою коригування та впровадження відповідних елементів цього підходу в новостворені курси.

WBS 2330 Розгляд та впровадження принципів гендерної рівності та врахування соціального контексту в навчальні курси програм суддівської освіти (3-4 кв., Україна та Канада)

Після аналізу та обговорення партнерами проекту висновків щодо питань гендерної рівності, отриманих внаслідок проведення відповідних досліджень, консультацій та збору даних (українські дослідження з урахуванням канадської методики), експерт із гендерних питань та, потенційно, інші

консультанти запропонують сфери для інтеграції принципів гендерної рівності в рамках розробки навчальних курсів, яка здійснюватиметься під час технічного візиту, що проходить у січні-лютому в Києві, та після його завершення (див. пункт WBS 2112). Розгляд та інтеграція цієї ініціативи триватиме протягом першого циклу розробки навчальних курсів у цьому фінансовому році та в наступному фінансовому році.

**БЕЗПОСЕРЕДНІЙ РЕЗУЛЬТАТ №3: Розширення можливостей
пілотних судів проекту в Івано-Франківській та Одеській області в
контексті розгляду господарських справ через використання
механізмів досудового врегулювання**

Третій компонент (який реалізовуватиметься Канадським Офісом Уповноваженого з федеральних судових справ) підвищить компетентність вибраних пілотних судів в обласних центрах України щодо оперативного та ефективного розгляду господарських справ і застосування механізмів досудового врегулювання. Це буде досягнуто шляхом впровадження низки практичних кроків, які ґрунтуються на передовому канадському та світовому досвіді врегулювання спорів у ході попереднього засідання, зокрема забезпечення підтримки для пілотного впровадження механізмів досудового врегулювання у вибраних судах в Івано-Франківській та Одеській областях. Цей компонент має на меті створити в цих судах належні кадрові та інституційні передумови для впровадження, за відповідних обставин, механізмів досудового врегулювання за участю судді (з урахуванням принципів гендерної рівності) як альтернативи тривалішим і дорожчим судовим засіданням. Окрім інших змін, застосування нових механізмів потребуватиме також певної реорганізації адміністративних аспектів процедур судового провадження для сприяння інтеграції схем досудового врегулювання спорів. НСІ братиме участь у цьому компоненті в міру того, як виникатиме потреба в проведенні навчань для суддів із питань практичного застосування альтернативних механізмів врегулювання спорів.

Стосовно принципів гендерної рівності – у цьому фінансовому році цей компонент забезпечить виявлення прогалин²⁰ і підготовку відповідних семінарів на тему гендерної рівності у сфері судочинства (зокрема в контексті досудового врегулювання господарських спорів). Це дасть змогу судам-учасникам краще усвідомити різноманіття потреб учасників судових процесів,

---

²⁰ Зокрема пов'язаних із керуванням роботою судів, проведенням навчань, вивченням справ, а також організаційною культурою вибраних судів.

а саме гарантувати відсутність дискримінації на ґрунті гендерних аспектів, забезпечуючи таким чином справедливе ставлення та рівний доступ до правосуддя для жінок і чоловіків.

310 Розробка та проведення тренінгів на тему механізмів досудового врегулювання, зокрема з ефективного врегулювання спорів, керування процесом посередництва й підготовки до подальших переговорів, ефективного спілкування тощо.

WBS 3101 Початковий етап/оцінка потреб (травень 2012)

Загальна мета початкового етапу проекту 17-25 травня 2012 року – закласти фундамент і встановити умови для реалізації компоненту проекту "Освіта суддів – для економічного розвитку", що реалізовуватиметься Офісом Уповноваженого з федеральних судових справ. Цей компонент проекту спрямований на розширення можливостей пілотних судів в Україні та підвищення ефективності розгляду господарських справ у цих судах. Таким чином, на початковому етапі проекту заплановано виконати низку важливих завдань: проведення зустрічей з українськими партнерами з метою обговорення та узгодження цілей проекту, а також заходів щодо їх реалізації; започаткування діалогу з новими партнерами; ознайомлення зі структурою і функціонуванням партнерських організацій, зокрема, господарських, адміністративних та загальних судів в Івано-Франківську та Одесі; аналіз актуальної ситуації в юридичній та судовій галузях; аналіз наявних механізмів та процедур судового врегулювання; збір базових відомостей; аналіз застосування принципів гендерної рівності; та розробка рекомендацій для програми технічного обміну для українських суддів та викладачів курсів професійної суддівської підготовки, що проходитиме в Канаді, із подальшим застосуванням результатів програми під час розробки Плану реалізації проекту.

WBS 3102 Програма технічного обміну досвідом у Канаді для 12 суддів (із двох регіонів), посадових осіб ВККСУ, Ради суддів України та Ради суддів загальних судів України (2-14 листопада 2012 р.)

Знайомство з правовим середовищем, у якому працюють канадські суди; знайомство з передумовами та методами впровадження механізмів досудового врегулювання, еволюцією цього процесу (як сприймалася нова роль судді, як ознайомлювалися з цією процедурою сторони процесів, як було досягнуто успіхів); спостереження судових та адміністративних процедур, що стосуються механізмів досудового врегулювання, з метою ознайомлення з нюансами, які можуть виникнути в разі застосуванні цієї практики у

правовому полі України; стадії досудового врегулювання (від попереднього слухання до підписання мирової угоди).

Теоретичне знайомство. Спостереження. Обговорення. Імітація досудових засідань та нарад із врегулювання спору. Рольові вправи.

Підтвердження висновків, отриманих внаслідок візиту для оцінки потреб та ліквідація технічних та інституційних прогалин між судами двох областей України.

WBS 3104 (Q3) Семінари з формування усвідомлення гендерних аспектів у пілотних областях (Івано-Франківськ та Одеса)

Семінар із формування усвідомлення гендерних аспектів проводитиметься місцевим експертом з гендерних питань, що представляє Офіс Уповноваженого з федеральних судових справ, і передбачатиме участь 15 суддів та судових чиновників із чотирьох пілотних судів (одного загального та одного адміністративного суду від області). Ці семінари проводитимуться для суддів (а також за можливості для посадових осіб і працівників апарату суду) і торкатимуться таких тем: принципи гендерної рівності та їх інтеграція на рівні організації, гендерний аналіз справ, гендерно-коректне спілкування в суді і безпосередньо під час засідань і статистична звітність з урахуванням гендерних параметрів. Заходи щодо гендерних питань будуть тісно пов'язані із семінарами на тему механізмів досудового врегулювання (зокрема в плані розкладу проведення) і гарантуватимуть 1) повне розуміння концепції гендерної рівності та рівноправ'я з боку судів-учасників та 2) подальше впровадження нових процедур у судах з урахуванням концепції гендерної рівності.

320 Історичний аналіз системи розгляду господарських спорів і розробка рекомендацій для широкого впровадження механізмів досудового врегулювання спорів у судові процедури

Ініціатива WBS 3201 реалізовуватиметься впродовж першого кварталу 2014-2015 фінансового року. Нарада з планування та розробки рекомендацій для впровадження на інституційному рівні нарад із суддівського посередництва та досудового врегулювання (квітень 2014 р.).

ПІДСУМКИ ІНІЦІАТИВ У СФЕРІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ НА ЦЕЙ ФІНАНСОВИЙ РІК

Ініціативи щодо впровадження принципів гендерної рівності та їх результати інтегровано в рамки безпосередніх результатів 100, 200 і 300, передбачених робочим планом. Загалом проект сприятиме популяризації принципів гендерної рівності серед учасників проекту та інших партнерів; сприятиме підвищенню частки жінок серед голів судів та в керівництві судів і органів суддівського самоврядування; стимулюватиме збалансоване представництво жінок та чоловіків в усіх заходах проекту; інтегруватиме принципи гендерної рівності в усі сфери проектної роботи; висвітлюватиме приклади успішних канадських реформ, пов'язаних з питаннями гендерної рівності; та забезпечуватиме документування та поширення інформації про досягнення у сфері гендерної рівності та важливі висновки.

Заходи, що здійснюватимуться впродовж цього фінансового року з метою досягнення поставлених результатів впровадження концепції гендерної рівності:

- Знайомство керівництва НШСУ та персоналу, відповідального за розробку та впровадження програм суддівської освіти в НШСУ, з моделлю врахування принципів гендерної рівності та соціального контексту, яка практикується в НСІ.
- Впровадження концепції гендерної рівності на організаційному рівні НШСУ.
- Дослідження і консультації з партнерами та судовими експертами, які розглядатимуть поточні тенденції судової системи на інституційному рівні та компетентність на рівні особистої поведінки та прийняття рішень.
- Консультації та обмін досвідом із незалежними експертами з гендерних питань в Україні та Канаді щодо взаємодії принципів гендерної рівності, функції суддівства та прийняття рішень і професійної підготовки суддів.
- Впровадження принципів і аспектів гендерної рівності у (1) широку систему збирання статистичних даних, включно з розробкою мінімальних гендерних індикаторів, які мають використовуватися у судовій системі (наприклад, стать позивачів та відповідачів); (2) програми підготовки викладачів і суддів та у процес розробки навчальних програм за участю працівників НШСУ, викладачів, а також залучених досвідчених суддів, працівників апарату та експертів з боку НШСУ, ВККСУ та (3) тренінги і заходи співпраці з вибраними судами в контексті впровадження механізмів досудового врегулювання спорів.
- Гендерно збалансований підбір учасників семінарів та тренінгів, а також персоналу програми, членів органів, що відповідають за прийняття рішень

щодо проекту, та національних експертів, які долучаються до реалізації проекту.

КЕРУВАННЯ ПРОЕКТОМ

Керування проектом у цьому фінансовому році буде зосереджено на кількох заходах.²¹ Окрім планування та впровадження ініціатив за безпосередньої участі партнерів проекту в рамках компонентів, описаних у цьому робочому плані (підготовки Плану реалізації проекту, цього робочого плану, базового дослідження та визначення ролей представників канадської сторони в рамках проекту – тепер викладених у Плані реалізації проекту), та подальшого схвалення Плану реалізації проекту Канадською агенцією з міжнародного розвитку, канадська сторона за сприяння українських партнерів розпочне формальну процедуру реєстрації проекту в Україні; завершить визначення проектних повноважень для представників української сторони та зовнішніх консультантів; відкриє офіс проекту в Україні і призначить керівника проекту та координатора проекту. Перше засідання Керівного комітету проекту відбудеться в січні-лютому 2013 р. і передбачатиме огляд проектної документації. Буде створено канадську та українську експертні комісії. Терміни їх функціонування та розклад засідань буде викладено в Плані реалізації проекту. Крім того, керівництво проекту братиме участь у щомісячних зустрічах, які проводитимуться за сприяння USAID, з донорами та виконавчими організаціями. На цих зустрічах буде присутній керівник проекту з української сторони та, за можливості, канадські партнери. Такі заходи дадуть змогу забезпечити злагоджену співпрацю ініціатив проекту з іншими організаціями.

СТРУКТУРА РОБІТ ПРОЕКТУ НА ФІНАНСОВИЙ РІК 2012-2013

Список заходів за номером компоненту та структурою робіт проекту	
Результат 1	
Серія 110	Аналіз і рекомендації щодо вдосконалення інституційних можливостей НШСУ та ВККСУ в контексті її відповідальності за питання суддівської освіти
WBS 1101	Початкова місія в Україну (травень 2012 р.)
WBS 1102a	Друга місія в Україну (липень 2012 р.)
WBS 1102b	Участь у конференції ВККСУ (жовтень 2012 р.)
WBS 1103	Програма технічного обміну досвідом у Канаді (листопад 2012 р.)
WBS 1104	Співпраця з USAID (постійно)
Серія 120	Технічна допомога з питань інституційного підсилення професійної підготовки суддів з урахуванням гендерних аспектів

²¹ Опис розподілу робіт між НСІ та Офісом Уповноваженого з федеральних судових справ читайте в Плані реалізації проекту.

WBS 1201	Цільова технічна підтримка на тему інституційних систем суддівської освіти в Канаді, її процедур та практик (листопад 2012 р.) [бюджет передбачено пунктом WBS 1103]
WBS 1202	Семінар на тему інституційного розвитку суддівської освіти (січень-лютий 2013 р.)
WBS 1210	Підготовка до участі в програмі спостережного стажування (курси англійської мови) (кв. 4)
WBS 1223	Співпраця з зацікавленими сторонами, які не є партнерами проекту, зокрема організаціями, що мають відношення до гендерних питань (травень, липень 2012 р.; січень-лютий 2013 р.)
Серія 130	Впровадження механізмів дистанційного навчання в центральному та регіональних офісах НШСУ
WBS 1310	Знайомство з канадськими інституційними моделями та методичними схемами дистанційного післядипломного навчання (листопад 2012 р.) [бюджет передбачено пунктом WBS 1103]
Серія 140	Інституційні дослідження та аналітична підтримка
WBS 1420	Враховання інформаційних прогалів та погодження областей для збору даних, пов'язаних з ініціативами інституційного розвитку
Результат 2	
WBS 210	Підготовка навчальної програми з розвитку професійних навичок суддів та загальних, цивільних, адміністративних і господарських питань; розробка навчальних курсів
WBS 2101	Проведення оцінки навчальних потреб
Цикл 1 – підготовка викладачів і розробка навчальних курсів	
WBS 2110	Ознайомчий семінар із методики навчання на основі практичних навичок (разом із WBS 1102) (2 кв., 4 кв.)
WBS 2111	Безпосередні консультації між партнерами, підготовка викладачів і розробка навчальних курсів (3 кв., 4 кв.)
WBS 2112	Підготовка викладачів та розробка навчальних курсів за участю основних викладачів з української сторони (січень-лютий 2013 р.)
WBS 230	Розробка та впровадження принципів гендерної рівності і соціального контексту, а також окремих гендерних модулів у нові курси НШСУ та програми підготовки основних викладачів
WBS 2301	Знайомство представників НШСУ з освітніми методиками НСІ, зокрема в контексті трактування принципів гендерної рівності (жовтень-листопад 2012 р.)
WBS 2310	Збір відомостей, дослідження та аналіз тенденцій і проблематики в контексті гендерних питань; канадський досвід та відповідні освітні потреби НШСУ
WBS 2330	Розгляд та впровадження принципів гендерної рівності та врахування соціального контексту в навчальні курси програм суддівської освіти
Результат 3	
Серія 310	Розробка та проведення тренінгів на тему механізмів досудового врегулювання, зокрема з ефективного врегулювання спорів, керування процесом посередництва й підготовки до подальших переговорів, ефективного спілкування тощо.
WBS 3101	Початковий етап/оцінка потреб (травень 2012)

WBS 3102	Програма технічного обміну досвідом у Канаді (2-14 листопада 2012 р.)
WBS 3104	Семінар з формування усвідомлення гендерних аспектів (лютий 2012 р.)
Серія 4000 Керування проектом	
WBS 4101	Засідання Керівного комітету проекту, рік 1 (січень-лютий 2013 р.)
WBS 4200-4300	Місцевий офіс в Україні та керівництво проектом з боку НСІ
WBS 4400	Засідання експертних комісій

ДОДАТОК А: ПЛАН ЗАХОДІВ (ДІАГРАМА ГАНТА) ДЛЯ ФІНАНСОВОГО РОКУ 2012-2013

ДІЯ	КВІ 12	ТРА 12	ЧЕР 12	ЛИП 12	СЕР 12	ВЕР 12	ЖОВ 12	ЛИС 12	ГРУ 12	СІЧ 13	ЛЮТ 13	БЕР 13
Серія 1000: Безпосередній результат №1:												
110 Аналіз і рекомендації щодо вдосконалення інституційних можливостей НІШСУ та ВККСУ в контексті її відповідальності за питання суддівської освіти												
1101 Початкова місія в Україні		■	■									
1102a Друга місія в Україні				■								
1102b Участь у конференції ВККСУ							■					
1103 Програма технічного обміну досвідом у Канаді								■	■			
1104 Співпраця з USAID		■				■	■	■	■	■	■	■
120 Технічна допомога з питань інституційного підсилення професійної підготовки суддів з урахуванням гендерних аспектів												
1201 Цільова технічна підтримка на тему інституційних систем суддівської освіти в Канаді, її процедур та практик								■	■			
1202 Семінар на тему інституційного розвитку суддівської освіти										■	■	
1210 Підготовка до участі в програмі спостережного стажування (курс англійської мови в Україні для чотирьох стажерів)										■	■	■

ДІЯ	КВІ 12	ТРА 12	ЧЕР 12	ЛИП 12	СЕР 12	ВЕР 12	ЖОВ 12	ЛИС 12	ГРУ 12	СІЧ 13	ЛЮТ 13	БЕР 13
1223 Співпраця з зацікавленими сторонами, які не є партнерами проекту, зокрема організаціями, що мають відношення до гендерних питань												
130 Впровадження механізмів дистанційного навчання в центральному та регіональних офісах НШСУ												
1310 Знайомство з канадськими інституційними моделями та методичними схемами щодо дистанційного післядипломного навчання												
140 Інституційні дослідження та аналітична підтримка												
1420 Врахування інформаційних прогалин та погодження областей для збору даних, пов'язаних з ініціативами інституційного розвитку												
Серія 2000: Безпосередній результат №2:												
210 Підготовка навчальної програми з розвитку професійних навичок суддів та загальних, цивільних, адміністративних і господарських питань; розробка навчальних курсів												
2101 Проведення оцінки навчальних потреб												
[Цикл 1: підготовка викладачів і розробка навчальних курсів] Серія 2101-2014												
2110 Ознайомчий семінар із методики навчання на основі практичних навичок												
2111 Безпосередні консультації між партнерами, підготовка викладачів і розробка навчальних курсів												
2112 Підготовка викладачів та розробка навчальних курсів за участю основних викладачів з української сторони												

ДІЯ	КВІ 12	ТРА 12	ЧЕР 12	ЛИП 12	СЕР 12	ВЕР 12	ЖОВ 12	ЛИС 12	ГРУ 12	СІЧ 13	ЛЮТ 13	БЕР 13				
230 Розробка та впровадження принципів гендерної рівності і соціального контексту, а також окремих гендерних модулів у нові курси НШСУ та програми підготовки основних викладачів																
2301 Знайомство представників НШСУ з освітніми методиками НСІ, зокрема в контексті трактування принципів гендерної рівності								■	■							
2310 Збір відомостей, дослідження та аналіз тенденцій і проблематики в контексті гендерних питань; канадський досвід та відповідні освітні потреби НШСУ			■	■		■	■				■	■	■	■	■	■
2330 Розгляд та впровадження принципів гендерної рівності та врахування соціального контексту в навчальні курси програм суддівської освіти									■			■	■			
Серія 3000: Безпосередній результат №3:																
310 Розробка та проведення тренінгів на тему механізмів досудового врегулювання, зокрема з ефективного врегулювання спорів, керування процесом посередництва й підготовки до подальших переговорів, ефективного спілкування тощо.																
3101 Початковий етап/оцінка потреб в Україні (травень 2012)			■													
3102 Програма технічного обміну досвідом у Канаді (2-14 листопада 2012 р.)								■	■							

ДІЯ	КВІ 12	ТРА 12	ЧЕР 12	ЛИП 12	СЕР 12	ВЕР 12	ЖОВ 12	ЛИС 12	ГРУ 12	СІЧ 13	ЛЮТ 13	БЕР 13
3104 Семінар з формування усвідомлення гендерних аспектів												
Серія 4000:												
4101 Засідання Керівного комітету проекту, 1-й рік												
4200-4300 Місцевий офіс в Україні та керівництво проектом з боку НСІ												
4400 Засідання експертних комісій												
